

V soboto, 5. marca, so v Železni Kapli odprli nov hotel Obir, za katerega je sredstva zagotovil tu... Alpetour iz Škofje Loke. Hotel je rezultat sodelovanja med koroškim in slovenskim gospodarstvom in bo prispeval k rasti gospodarske moči Slovencev na Koroškem, ki je eden od pogojev uspešnega boja za narodnostne pravice. Otvoritve so se udeležili številni gostje s Koroške in Slovenije. (jk) —

Leto XXX. — Številka 18
TRIDESET LET 1947-1977
Ustanovitelji: občinske konference SZDL Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin — Izdaja ČP Glas Kranj. Glavni urednik Igor Slavec — Odgovorni urednik Albin Učakar

GLAS

Kranj, torek, 8. 3. 1977
Cena: 3 din

List izhaja od oktobra 1947 kot tednik, od januarja 1958 kot poltednik, od januarja 1960 trikrat tedensko, od januarja 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah, od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Železna Kapla dobila nov hotel

Obir naj bo hiša prijateljstva in sodelovanja

Sobotne otvoritve novega hotela Obir v Železni Kapli, ki so ga zgradili Koroški in slovenski družabniki in je veljal okrog 240 milijonov šilingov, so se udeležili številni gostje iz Slovenije in Koroške — Širjenje Alpetourove gostinske in turistične dejavnosti na Koroškem, kar prispeva k utrjevanju gospodarske moči Slovencev na Koroškem

ZELEZNA KAPLA — Hotel Obir, ki so ga v soboto, 5. marca, slovesno odprli v Železni Kapli na Koroškem, je pomemben dosežek sodelovanja med Koroško in Slovenijo oziroma med republiko Avstrijo in Jugoslavijo, ki bo prispeval k prijateljstvu in sodelovanju med deželama, obenem pa bo utrjeval in krepil gospodarski položaj Slovencev na Koroškem. Hotel v središču Železne Kaple, ki se na turističnem področju vedno bolj uveljavlja, je veljal okrog 240 milijonov šilingov, zgradili pa so ga v rekordnem času: med 22. majem leta 1975 in 28. februarjem letos, ko je začel kapelski lepotec poskusno obratovati. Razen kapelske občine, ki je odstopila zemljišče »Sumijev areal« imenovano in prispevala 500.000 šilingov, so v gradnjo hotela vlagali Južnokoroška turistična družba, ki jo je ustanovilo 10 zasebnikov, Zveza slovenskih zadrug iz Celovca, Hranilnica in posojilnica iz Globasnice in Železne Kaple in podjetje Alpetour iz Škofje Loke, ki je pri investiciji zastopano z 49 odstotki sredstev. V hotelu je 120 ležišč, ob polnem obratovanju pa bo v njem

našlo zaposlitev 19 domačinov, predvsem koroških Slovencev. Strokovno vodenje hotela je zaupano delovni organizaciji Hotel Podvin iz Podvina, ki se namerava vključiti v SOZD Alpetour in bo v okviru Alpetoura zadolženo za razvoj turizma in gostinstva na Koroškem. K tem prizadevanjem sodita tudi ureditev slovenske narodne restavracije v Celovcu in ureditev paviljona na celovškem sejmu! Jedro razvoja turizma in gostinstva med koroškimi Slovenci pa bo prav novi hotel Obir. Tudi Južnokoroška turistična družba bo še delovala naprej in sodelovala pri uresničevanju teh ciljev.

Občina Železna Kapla — Bela, ki združuje okrog 3800 prebivalcev, se turistično vedno bolj uveljavlja. Novi Obir bo prispeval k temu in utrjeval slovenstvo na tem področju. Kapla je zaradi zdravnega vrelca tudi zanimiva za klimatsko zdravljenje. Številke govore v prid temu. Lani je Koroška zabeležila za 10 odstotkov manj prenočitev, občina Železna Kapla — Bela pa za 19 odstotkov več ali skupno 22.500, od katerih jih je bilo skoraj 20.000 tu-

jih. Jugoslovanski delež je pri tem pomemben. Železna Kapla bo v kratkem dobila še drugi hotel. Gradi ga družina iz Zvezne republike Nemčije. Kapla je imela pred otvoritvijo Obirja 404 ležišča, z Obirjem in hotelom, ki ga gradi investitor iz ZRN, pa se bo število ležišč povečalo za 50 odstotkov. Objekta bosta domačemu življu ponudila 50 novih delovnih mest. Pri tem so zasluge slovenskega gospodarstva iz Alpetourom na čelu precejšnje! V prihodnje pa bodo zanesljivo še večje.

Številni gostje so se udeležili sobotne otvoritve, ki sta jo popestrila nastopa pevcev SPD Zarja iz Železne Kaple in domačih godbenikov. Razen predstavnikov Alpetoura, drugih družabnikov in gospodarskih ter bančnih ustanov so bili med njimi konzul v Celovcu Peter Župančič, župan Železne Kaple Jože Lubas, predsednik slovenske gospodarske zbornice Andrej Verbič, predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter, predsednik gorenjskih občinskih skupščin itd. O pomenu novega hotela Obir in sodelovanju med deželama in državama so govorili poslovodja Južnokoroške turistične družbe inž. Peter Kuhar, kapelski župan Jože Lubas, predsednik koroške deželne trgovinske zbornice iz Celovca Karl Baurecht in predsednik Gospodarske zbornice SRS Andrej Verbič.

Novi hotel je projektiral inž. arh. Arnautovič iz Ljubljane. Zgradili so ga koroški gradbeniki, opremo pa je preskrbel Slovenijales iz Ljubljane.

Besedilo: J. Košnjek
Slike: F. Perdan

VI. evropsko mladinsko prvenstvo v alpskih disciplinah Tokrat v najlepši luči

KRANJSKA GORA — Evropski naslov ponovno za Jugoslavijo, odlično pripravljene proge in organizacija ter lepo vreme skozi vse prvenstvo so glavne značilnosti petdnevnega smučarskega praznika v tem našem zimsko športnem središču. Pokroviteljstvo nad to prireditvijo, ki je bila prvič pri nas, je prevzel po tragični smrti Džemala Bijedića jugoslovanski zvezni izvršni svet, prvenstvo pa je odprl njihov član Radovan Pantović. Tekmovalci in tekmovalke iz Argentine, Avstrije, Bolgarije, Danske, Finske, Francije, Velike Britanije, Zvezne republike Nemčije, Madžarske, Islandije, Italije, Nizozemske, Norveške, Poljske, Sovjetske zveze, Švice, Švedske, Češkoslovaške in Jugoslavije so se te dni tu pod vitranškimi strminami počutili kot doma. Na vsakem koraku se je čutil utrip velikega dogodka, ki je bil pogojen še s slavnostnim razpoloženjem in prijaznimi domačini. Vsi smo prizorišče zapustili z najlepšimi vtisi.

Nadaljevanje na 22. strani

Ob 8. marcu

Marsikatera ženska, zaposlena delavka, kmetica ali upokojenka bi bila lahko v naši družbi bolj družbenopolitično aktivna, bolj samoupravljalna ali vodilna delavka, ko ne bi bilo zanjo še vedno številnih ovir, ki ji preprečujejo večjo aktivnost in širše vključevanje v družbeno življenje. Danes ne moremo več govoriti o neenakopravnosti žensk niti ne o pravnem zastopovanju ženske, kajti njene pravice so povsem enake pred zakonom, le v praksi, v njenem vsakdanjku je ženska še vedno v krogu, iz katerega skorajda ni moč: neurejena otroško varstvo, neurejena družbena prehrana, materialna bremena družine in tudi njena vse preveč nizka izobrazba, ki ji je še vedno huda ovira, da bi se lahko uspešneje vključevala v ekonomski in družbeni razvoj. Kadar pa je ženska aktivna, kadar hoče sodelovati in kadar tudi ustvarjalno sodeluje, v marsikateri sredini ni sprejeta z omalovažujočimi pogledi.

Družbeni položaj ženske pa se iz leta v leto spreminja, ženska, v revolucionarnih obdobjih izkazujoč ves ponos in pogum, se vedno bolj uveljavlja. Tega ni moč zanikati in ne prezreti, čeprav smo ob nekaterih analizah o položaju ženske še vedno lahko upravičeno zaskrbljeni. A njena misel vedno bolj prodira, njena volja spreminja in si utira pot na vsa področja.

Da pa bo številnejše našla svoje mesto in vlogo jo je najprej treba razbremeniti in ji s skupnimi prizadevanji pomagati. Sodelovati mora tudi sama, sama mora spreminjati, se boriti in doseči, da bo lahko soustvarjala, samoupravljalna v družbi, ki ji je nekaj dajala in ji še vedno prispeva več in preveč, da bi bila lahko ob pomembnih in najpomembnejših odločitvah odrinjena za kuhinjski štedilnik. Predvsem čas prihajajočih volitev je priložnost, da se ji številčneje izkaže zaupanje, ki si ga današnja ženska vsekakor zasluži. D. S.

Naročnik:

Za izgradnjo Ledin

Planinsko društvo Kranj založilo stenski koledar in vrednostne bone — Prednaročila za koledar že sprejemajo

Kranj — Gradnja planinske postojanke na Ledinah poteka po programu. Planinsko društvo Kranj pa si prizadeva, da bi bil čimprej končan tudi celoten ureditveni program tega območja. Zato se je upravni odbor planinskega društva odločil, da za prihodnje leto izda stenski koledar s planinskimi motivi. Vzorec koledarja za prihodnje leto z dvanajstimi kvalitetnimi barvnimi planinskimi motivi je že na ogled v prostorih planinskega društva v Kranju.

Izkupiček od prodaje oziroma založbe tega koledarja bo namenjen razvoju vzgojno-preventivnega dela GRS in dokončani izgradnji Ledin. Sicer pa je koledar svojevrsten kulturni doprinos k razširjanju planinske dejavnosti nasploh. Avtorji barvnih posnetkov natisnjenih v koledarju so Stane Belak s posnetki težkih plezalnih smeri, za posnetke v sredogorju je poskrbel Stane Tavčar, planinske posnetke pa sta

prispevala še Roman Herlec in Franci Ekar.

V prostorih planinskega društva Kranj že sprejemajo prednaročila. In sicer bo koledar veljal za občane 30 dinarjev, za delovne organizacije, ki bi natisnile nanj svoje ime, pa do 1000 izvodov 35 dinarjev, nad 1000 izvodov pa 30 dinarjev. Podnapisi v koledarju bodo v slovenskem in angleškem jeziku. Planinsko društvo pričakuje, da bodo tako delovne organizacije kot občani z razumevanjem podprli to akcijo za izgradnjo Ledin in vzgojno-preventivne dejavnosti.

V okviru načrtanega programa pa je planinsko društvo naložilo tudi vrednostne bone po 50 dinarjev. Vsakdo, ki bo odkupil takšen bon, bo vpisan v knjigo darovalcev po izgradnji Ledin. Zazdaj je med takšnimi darovalci že inž. Bruno Bischof z Grintovške ceste 23 v Ljubljani. Prispeval je 1000 novih dinarjev. A. Ž.

Predsednik organizacijskega komiteja Janez Kocjančič predaja medalje. Od leve proti desni: Ortner (2), Strel (1), David (3). Boris Strel, evropski prvak v veleslalomu, je v nedeljo v Loki doživel veličasten sprejem, na katerem so ga pozdravili predsednik SK Alpetour Janez Gašperšič in predsednik izvršnega sveta SO Škofja Loka Jože Stanonik. Na cilju pa je prvaku sobotnega veleslalomu čestital tudi predsednik RK SZDL Mitja Ribičič.

VI. MEDNARODNI KMETIJSKI IN GOZDARSKI SEJEM OD 8. DO 17. APRILA

Pri Alenki Bole-Vrabec se dobre volje naležeš hitreje kot ošpic

Življenje - ustvarjanje z nasmehom

Alenka Bole-Vrabec

Srečati Alenko Bole-Vrabec pomeni srečati živ vrelec življenjske vedrine, sproščenosti in moči. Velika moderna očala, ji ne morejo zadržati iskric v očeh, kadar se nad čem navdušuje; in tega ni malo. Dobra volja in energija pa dobesedno pršita okoli nje: verjeli ali ne, ta ni zdrav, kdor bi ob Alenki stal kislega obraza in se ne bi nalezal njene prešernosti. Le kadar za hip obmolkne in bolj resno pogleda, takrat ji verjamemo, da zna tudi ure in ure tiho sedeti in trdo pozno v noč («nočni tič sem»), potem ko sta njena dva »vrabčka« 6-letni Klemen in 10-letni Iztok že zaspala, sedeti pri prevajalskem delu. Vendar je prevajanje le kamenček v mozaiku ustvarjalnosti Alenke Boletove-Vrabčeve.

»Ne nisem prevajalka,« pravi, »čeprav najbrž brez tega ne bi bila povsem zadovoljna. Igralka sem, resda le z dvema letoma odrskih izkušenj v Mladinskem gledališču v Ljubljani. Po poroki sem se preselila v Radovljico, toda odrske deske, njihovo škripanje je še zmerom muzika za moja ušesa.«

Zdaj je Alenka režiser pri Zvezi kulturno prosvetnih organizacij občine Radovljica, že poprej pa verjetno ni minila kulturna prireditev ali druga proslava brez njenega sodelovanja; najsi je bilo treba prireditve pripraviti, jo voditi, recitirati. Z neprikritim ponosom pa pripoveduje o svoji mladi igralski amaterski skupini, to je Linhartovem odru mladih, ki združuje 25 za lepo domačo besedo navdušenih osemletkarjev, ki se jim bodo verjetno že v aprilu pridružili še mla-

dinci. Za tako veliko skupino je včasih kar težko najti primerno igro, v recitalu seveda lahko mirno nastopajo vsi, tako da je za novoletno predstavo, s katero so potem gostovali po vsej občini, igrico napisala Alenka kar sama in to za vseh 25 nastopajočih, pa še za svoja dva »vrabčka«, da pač ni bilo težav še z varstvom.

»Preveč težko bi mi bilo, da tako navdušeni za igro ne bi mogli nastopati. Takšna zaposlitev za otroke se mi zdi idealen način, kako otrokom vcepljati ljubezen do materinega jezika, do literature, gledališča, umetnosti in kulture sploh.«

Da pa je treba včasih biti pri tem delu tudi »krotitelj divjih zver« kot se v njenem besednjaku reče pretirani živahnosti otrok, pove to Alenka kot nekaj nadvse zabavnega, kar spada zraven k njenemu pedagoškemu delu z otroci; ne, to delo ne utruja, celo nasprotno, sprošča, kar seveda lahko občutijo le ljudje, ki se z ljubeznijo ukvarjajo z otroci. »Saj mi je že kar dolgčas po mojih igralcih,« z vzdihom pove Alenka, ki jo je bolezen za dva meseca prisilila v mirovanje. Hočete recept za dolgo mladost? Ukvarjajte se z otroki, oblikujte za material, tako hvaležen za pravi prijem. To je Alenkin recept, saj pravi, da ne vzgaja otroke v igralce, pač pa jim poleg veselja do govorjene slovenske besede oblikuje tudi smisel za kolektivno delo.

»V primerjavi s tem je prevajanje pravi mukotrpen posel,« priznava Alenka, »a zdaj že vem, da brez tega ne gre.« Zato je njeno mizo težko najti brez španskega

besednjaka, saj je prav španščina jezik, ki poleg domačega seveda Alenki najlepše odzvanja v ušesih. »Zastrupil« jo je pravzaprav neki potopis o Južni Ameriki z naslovom Strupeni pekeli. Pa je sklenila to deželo bolj spoznati, se naučiti jezika: ko pa jezik že enkrat poznaš in lahko bereš knjige, ni več daleč do sklepa, da bi katero knjigo tudi približal slovenskemu bralcu. Njeno posebno naklonjenost uživa Nobelevcev Asturias, katerega »Koruzarje« je prevajala poleg »Guatemalskih legend«, razen tega pa še avtorje Arguedasa, Goytisolo, de Queiraza, Marqueza, Rulfa in še koga. »Menim, da Slovenci vse pre malo poznajo to književnost, saj v Južni Ameriki ustvarja vrsta odličnih pisateljev. Zamudo počasi popravljamo, saj bomo že letos Slovenci dobili v prevodu tri odlične pisatelje, ki so bili že kandidati za Nobelovo nagrado.«

Čeprav ostaja prevajanje iz španščine, prevajanju pravi Alenka Bole-Vrabec aktivno uporabljane prostega časa, med opravili, ki so ji zelo ljuba, si je vedno našla tudi čas za pisanje namenjeno otrokom. To nagnjenje do otrok kar ne more skriti. Nепrestano jo spremlja: mladi igralci, pa prevajanje otroške literature (največ iz nemščine), delo za radijske otrokom namenjene oddaje in seveda ustvarjanje, ki sta ga navdihnili njena dva »vrabčka«. Njeno »vedno nasmejana mam«, ki je dobre volje in nasmejana vedno in tudi takrat, ko ga njena dva navihanca najbolj špičita, poznajo gotovo tako otroci in tudi odrasli, ki so morda znali med vrsticami tudi prebrati sporočilo, kakšne starše si žele otroci.

Vendar pa radovedna, ustvarjalno nemirna in željna spoznavanja novega Alenka ne miruje: pod njeno delovno mizo so že plošče za učenje brazilščine («ko si že enkrat na kontinentu, ga spoznaj vsega»). Morda veruje, da se ji bo potem, ko bo znala še jezik več iz Južne Amerike, izpolnila velika želja, da bi enkrat ta kontinent, o katerem je toliko ve, o katerem je morala, da so njeni prevodi dobili sočnost in pristnost, skratka duh dežele, preštudirati kup literature, tudi videla zares. Sicer pa bi verjetno tudi tam najprej zašla v knjigarno in stikala med knjigami; ali pa tudi ne. Prišlo pa bi na vrsto vsekakor, tako kot še kup reči, za katere - kdo bi vedel kako - tudi vedno najde čas: poslušanje klasične glasbe, pa sprehodi do Šobca, urjanje cvetja v stanovanju in na balkonu, reševanje križank, pa še kaj. L. M.

Kranj - V kleti Prešernove hiše v Kranju so v petek, 4. marca, odprli razstavo fotografij Radovana Čoka. Umetnik je bil rojen leta 1949 v Trstu, pedagoško akademijo je končal v Ljubljani, že osem let pa je član foto kluba v Piranu. Samostojne razstave je doslej že imel v Piranu, Ribnici in Kopru, sodeloval pa je že tudi na mnogih skupinskih razstavah. Za svoje uspešno delo je Radovan Čok prejel več priznanj na raznih festivalih in razstavah umetniške fotografije. (-jg) - Foto: F. Perdan

V petek, 4. marca, so v Mestni hiši v Kranju odprli razstavo risb učencev osnovne šole Koprškega odreda iz Krizev pri Trziču. Namen razstave je prikazati likovno dejavnost in njen razvoj v zadnjih letih. Ob otvoritvi razstave so učenci iz Krizev pripravili krajši kulturni program, o likovni dejavnosti na šoli pa je spregovoril ravnatelj Janez Ribnikar. Razstava bo odprta do konca tega tedna. (lb) - Foto: F. Perdan

Čestitka prof. dr. Ludviku Ravniku

Sredi februarja letos je prof. dr. Ludvik Ravnik, rojak iz Radovljice, na ljubljanski urološki kliniki s sodelavci opravil uspešno in izredno težko operacijo 7,4 kilograma težkega tumorja. To je

bila za zdaj prva takšna operacija v Jugoslaviji. Občinska konferenca socialistične zveze Radovljica je prof. dr. Ludviku Ravniku čestitala za uspešno opravljeno operacijo.

Za 8. marec čestitamo vsem delovnim ženam in jim želimo veliko uspehov

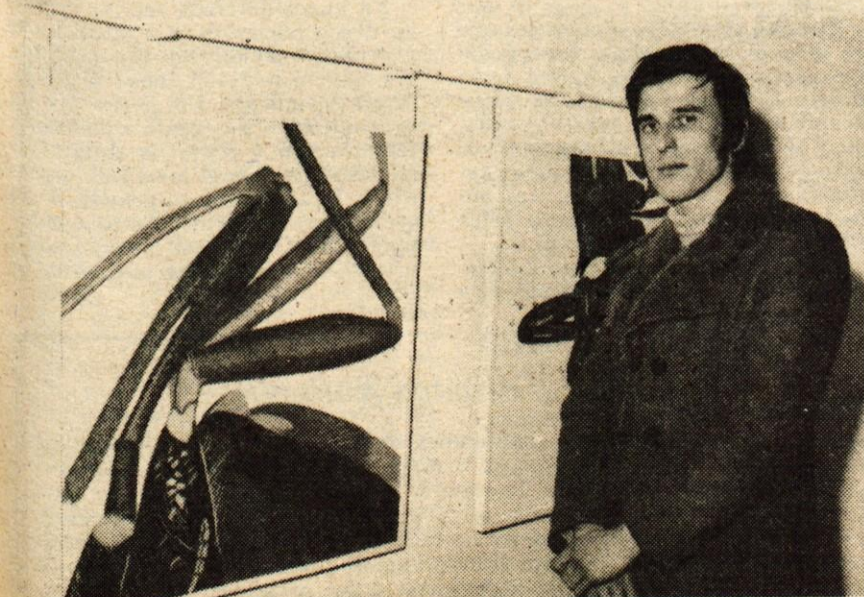
Kranj

Žito Ljubljana

TOZD Triglav Lesce
TOZD Tovarna čokolade
Gorenjka Lesce
TOZD Pekarna Kranj

Ob dnevu žena iskreno čestitamo vsem ženam in jim želimo še veliko delovnih uspehov

Kranj - V petek, 4. marca, so v prostorih galerije Prešernove hiše v Kranju odprli razstavo slikarskih del slikarja Karla Kuharja. Pripravil jo je Gorenjski muzej. Razstava bo odprta do 24. marca. (-jg) - Foto: F. Perdan

90-letna Jerica Kokelj

Življenje ji ni prizanašalo, a še vedno je pri močeh

trikrat na teden nositi v nahrbtniku sekire v Idrijo. A vseeno je toliko prihranila, da je kupila šivalni stroj, se naučila šivanja in potem s šivanjem skrbela za mlajše sestre, bolešno mater in očeta.

Po končani prvi vojni se je poročila in se iz Stare Oselice preselila na Podjelovo brdo. Sedem hčera in dva sinova se je rodilo v družini Kokeljnovih. Dva otroka sta kmalu umrla, ostali pa so si, ko so dorasli, ustvarili družine in domačije v raznih krajih. Le ena od hčera je ostala doma na Podjelovem brdu.

Že po 15 letih zakona pa je družino zadel trpek udarec. Jerica je zgubila moža in družina očeta. In potem je sledila druga vojna. Mama Jerica je z otroki pomagala partizanom. Bila je prava partizanska mamica in zato sovražnik njej in družini ni prizanašal.

Nerada obuja spomine. Če pa se že razgovori, pove, da je bilo malo lepih trenutkov v njenem življenju. Vseeno pa nikdar ni obupavala. In prav ta izredna volja jo najbrž še danes ohranja pri močeh. Kljub devetim križem še vedno kaj postori okrog domačije. In tudi bere še vedno zelo rada.

»Najraje prebiram Glas in Kmečki glas. V teh dveh časopisih zvem vse, kaj se dogaja in kar me zanima. Škoda je le, da poleti ne morem toliko brati, ni časa.«

Ko so ji minulo soboto čestitali in zaželeli še obilo zdravja, je pripomnila, da jo je življenje dodobra utrdilo. »Življenje v teh hribih človeka prekali. Lepo pa je, kadar pridejo najdražji vsaj za trenutek domov.« Jerica Kokelj želimo ob njenem devetdesetem rojstnem dnevu vse najboljše tudi mi.

A. Žalar

MARIČKA ŠTIBELJ TONČKA PREŽELJ NEDA BALOH MARIJA PLUT ZDENKA DOLAR MIHAELA GOSNIK

Z delavkami radovljiške Almire

Spodbude za boljše delo in odločanje

Ob letošnjem 8. marcu smo med takšnimi »ženskimi« kolektivi, če jim lahko tako rečemo, na Gorenjskem izbrali Almiro. Kar več kot 90 odstotkov od zaposlenih so ženske ali v številkah: 711 žensk in 86 moških; to je značilno razmerje v tekstilni industriji v gorenjski regiji. (Treba pa je omeniti, da so v tem številu zajeti tudi zaposleni v tozdu pletenin v Novi Gorici.)

O tem, kako združujejo delo z upravljanjem, kakšni problemi se pri tem pojavljajo, kaj jim najbolj uspeva, smo se pogovarjali v Almiri z delavkami: Marijo Plut (medfazni skladiščnik), Zdenko Dolar (vodja izmene v pletilnici), Mihaelo Gosnik (pregledovalka polizdelkov), Marijo Kokalj (šivilja), Štefko Kunčič (vodja izmene v vzorčnem oddelku).

MARIJA KOKALJ ŠTEFKA KUNČIČ

Nedo Baloh (šivilja), Tončko Preželj (vzorčna šivilja) in Maričko Štibelj (vodja kadrovske službe).

Poprečna starost zaposlenih v radovljiški Almiri je 37 let, kvalifikacijski sestav pa ne najboljši. To sta dve ugotovitvi, ob katerih so se sogovornice najprej zaustavile. Več kot 440 nekvalificiranih, od katerih jih še okoli 150 nima dokončane osemletke; v tem številu je vsekakor tudi dobršen kos dediščine iz časov, ko niti ni bilo možnosti, niti potrebe po šolanju in izobraževanju ženske delovne sile. Mlade delavke imajo te možnosti in jih tudi koristijo: to delovne organizacije, in ne le v Almiri, tudi občutijo, saj je iz leta v leto manj kandidatov za učence v gospodarstvu. Kvalificiranih je od skupaj 238 zaposlenih 200 žensk, s srednjo izobrazbo je od 74 zaposlenih 63 žensk, visoko kvalificirane so le tri ženske, z višjo izobrazbo pa so tudi tri.

Marička Štibelj: »Res smo morda kvalifikacijo majčkeno zanemarili, saj so lahko zadnjikrat pridobili kvalifikacije pri nas leta 1956. Čas je, da se stvari zdaj premaknejo: sindikalna organizacija je že dala pobudo za dopolnilno izobraževanje zaposlenih ter za pridobivanje interno priznanih kvalifikacij za starejše delavce. Za kader seveda skrbimo tudi s kadrovskimi stipendijami, ob rednem delu pa se izredno izobražuje letos 9 zaposlenih, od tega 6 žensk.«

Čeprav se zavedajo, da je izobraževanje stalna potreba ob hitrem tehnološkem razvoju, vendarle proizvajalka na pletilskem stroju ne občuti posebne spodbude, da bi se trudila za pridobitev kvalifikacije, ker le-ta ne bi kaj prida spremenila mesečne nagrade: pri delu za strojem je za zdaj pomembnejša prizadevnost in sposobnost delavke, kar je odločilno za njen osebni dohodek. Spodbudo za dodatno izobraževanje bi bilo najbrž treba poiskati kje drugje: o tem v Almiri prav sedaj razmišljajo.

Tončka Preželj: »Izobraževanje ob delu je za zaposleno ženo dodaten napor; posebno še, če ima doma otroke. Še posebej težko je za samohranilke: dohodek v tekstilni industriji - kot vemo - ni ravno visok, zato je treba kak dodatni dinar zaslužiti tudi z delom doma; čas odmerjen izobraževanju je zato pičel, včasih pa ga tudi enostavno ni.«

Če prištejemo sem še delo v izmenah, tudi nočno delo (v Almiri dela

na tri izmene še 31 zaposlenih), vožnjo na delo (okoli 65 odstotkov zaposlenih se vozi), potem še vedno nismo našli vseh objektivnih ovir, zaradi katerih se izobrazbeni sestav v Almiri še ne bo tako hitro spremenil na bolje.

Vse naštetu jih deloma tudi ovira pri vključevanju v upravljanje, tako v svoji delovni organizaciji kot tudi pri aktivnostih v družbenopolitičnih organizacijah.

Štefka Kunčič: »Zavedamo se, da nam je poleg dela taka aktivnost še kako potrebna, saj vendar hočemo sodelovati pri vseh odločitvah, ki nas zadevajo. Vendar so obremenitve ženske proizvajalke dostikrat večje, kot jih imajo moški. Če torej hoče ženska obdržati stik z družbenim dogajanjem, je dosti bolj obremenjena z delom: do enakomernejše razdelitve bremen in vlog, ki jih ženska ima, za zdaj še ni prišlo.«

Marija Plut: »Pred časom sem bila zelo družbeno aktivna; tudi po dvanajst različnih funkcij sem imela. Ob vsem delu, ki ga za zaposlena ženska ima, je spremljanje dogajanj, obvladovanje gradiva tako velik napor, ki ga je ob šoloobveznih otrocih vsaj za nekaj časa potrebno odložiti. Prav tako važno se mi zdi otroke pripravljati za šolo, vsaj na začetku, kot udeleževati se v družbenem življenju: družba od nas pričakuje oboje.«

Beseda s sogovornicami iz Almire je seveda poleg vprašanj, ki jim pravimo, da so tipično ženska, kot so zdravstveno varstvo žene, pa otroško varstvo, tekla tudi o spodbudah, ki so jih delavke nekaj že dale, nekaj pa bi jih bilo treba še sprožiti, da bi delo v delovni organizaciji steklo bolj gladko: gre za notranje rezerve, na katere delavke opozarjajo že nekaj časa. Zdaj pa so izboljšave že vnesli v stabilizacijski načrt.

Kot delovna organizacija z večino ženske zaposlene delovne sile je razumljivo, da so se v Almiri že nekajkrat pogovarjali tudi o ustanovitvi ginekološke ambulante. Vendar dlje kot do dogovarjanja še niso prišli. Lani so prispevali v sklad za nakup aparatov za odkrivanje raka na dojki. Zato menijo, da bo za ogroženo populacijo žensk, mednje vsekakor sodijo tudi njihove delavke, na Gorenjskem z letošnjim letom bolje poskrbljeno na tem področju zdravstvenega varstva.

Kot posebno razbremenitev za ženske pa so navedle, da bo v kratkem mogoče v njihovem obratu družbene prehrane dobiti tudi kosila. Za zdaj se je prijavilo le okoli 90 delavcev, vendar pa bo število verjetno še večje, saj bo kosila mogoče nositi domov. Zmogljivosti kuhinje so dovolj velike in bi zmogli še dosti več obrokov.

Na koncu je treba reči še besedo ali dve o rekreaciji in kulturi, ki ju v Almiri nikakor ne zanemarjajo. Vsi rekreacije željni lahko keglajo, dsajo in smučajo. Ne gre pa seveda brez udeležbe na raznih sindikalnih tekmovanjih v občini in drugje ter udeležbe na raznih tekstilnih srečanjih. Tudi kulturne prireditve so vedno bolj obiskane. Dobro sodelujejo v ZKPO v občini. Nekaj znanih prireditev v Almiri pa je postalo že tradicionalnih. L. M.

Vsem ženam iskrene čestitke za njihov praznik 8. marec.

almira

Kulturno društvo Radovljica

Na pobudo krajevne konference socialistične zveze Radovljica so v krajevni skupnosti v četrtek, 3. marca, ustanovili kulturno društvo. Ustanovni občni zbor, na katerem so sprejeli pravila in program društva ter izvolili vodstvo, je bil v avli osnovne šole A. T. Linhart. V društvu bodo zdaj združene vse kulturne skupine in sekcije: Komorni moški zbor A. T. Linhart, Harmonikarski orkester in solisti glasbene šole, Moški zbor društva upokojencev Lipa, Mladinski zbor osnovne šole A. T. Linhart, Recitatorska skupina delavske univerze, Linhartov oder mladih in Likovna sekcija. Načrtujejo pa tudi ustanovitvev dramske in folklorne sekcija. JR

Cez mesec ali dva bo akcija končana

Akcija za nakup rentgenskega aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki se bliža kraju — Naročilo je bilo odposlano decembra in v začetku aprila bosta aparata na Gorenjskem — Priznanje odboru — Vse pripravljeno za začetek dela

»Bliža se 8. marec, dan žena. Ob tem prazniku se spominjamo tudi vseh tistih mater in žena, ki so morale zaradi zahrbtnih bolezni v prerani grob. V zadnjem času rak na prsih neusmiljeno pobira mlada življenja. Pri tem se zamislimo, ali smo res tako revni, da ne zmoremo zbrati denarja za nakup aparata, s katerim bi lahko pravočasno odkrili to zahrbtno bolezen. Denar za dolgoletna zdravljenja imamo, zakaj ga ne bi znali poiskati še za aparat. Zato predlagam, da bi denar namenjen za darila in pogostitve ob 8. marcu namenili za nakup aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki.«

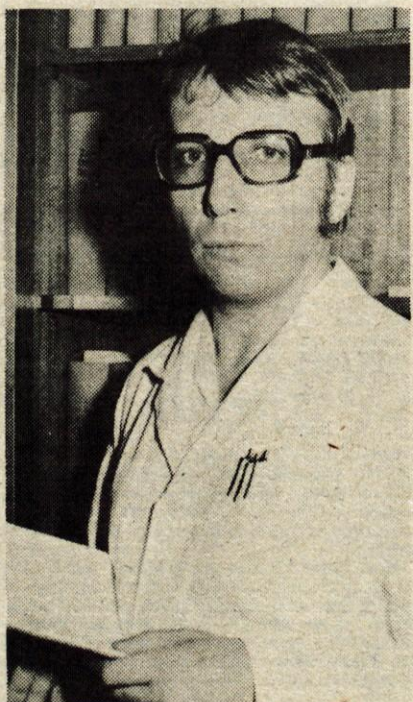
Mirjam Jan-Blažič

Prepričana sem, da bo akcija uspela in da tudi pri moškem delu kolektiva ne bo nasprotovanja.

»Če se bomo odločili za nakup takšne naprave, po mojem prazniku žena ne bo prav nič izgubil. Celo pridobil bo. Prepričan sem, da predlog na Gorenjskem podpira 90 odstotkov žena in 95 odstotkov mož,« je menil miha Finžgar iz Begunj.

Tudi osnovne organizacije sindikata so se v večini delovnih organizacij odločile, da prispevajo denar. Največ jih je denar prispevalo po lanskim zaključnim računih in tako je bilo že takrat znano, da bo akcija uspela.

Da ne bi bilo dvomov o upravičenosti nakupa rentgenskega aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki, smo ob lanskem 8. marcu prosili za mnenje tudi docenta, dr. mag. Marka Lavriča, ki je priznan specialist za bolezni dojk.

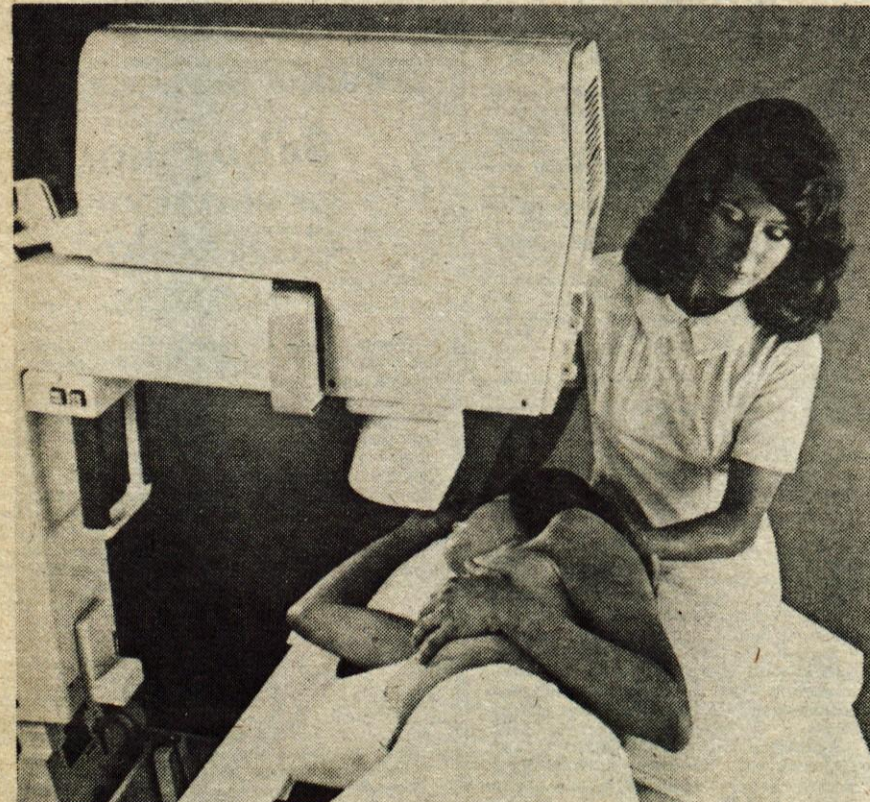

Docent, dr., mag. Marko Lavrič

To je odlomek iz pisma, ki ga je predlanskim ob 8. marcu poslala v naše uredništvo Vika Račičeva iz Kranja. Njen predlog smo posredovali medobčinskemu svetu zveze sindikatov za Gorenjsko. Ker je bilo takrat za akcijo že prepozno, je medobčinski svet sklenil, da jo izvede v letu 1976. Za njeno izvedbo je imenoval poseben odbor, v katerem so zdravstveni in družbeni delavci Gorenjske, vodi pa ga predsednik kranjskega občinskega sveta ZS Viktor Eržen. Odbor je predlagal, da bi namesto daril ob 8. marcu osnovne organizacije na poseben račun pri MS ZSS prispevale po 50 dinarjev na zaposleno ženo.

Pobuda je povsod naletela na zelo ugoden odmev in v začetku lanskega leta smo pri Glasu naredili posebno anketo med delavci po vsej Gorenjski. Mirjam Jan-Blažič iz Škofje Loke je dejala:

»Ženske LTH smo se že dogovorile, da bomo prekinile z običajnim praznovanjem ženskega praznika, ki so ga zabave (na škodo dela) po obratih in predčasno odhajanje domov oziroma do bližnjih gostinskih lokalov, močno razvrednotile. Sklenile smo, da bomo denar namenjen za darila in zabavo koristneje porabile. Zato zelo pozdravljamo pobudo za nakup aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki.

Rentgenski aparat za zgodnje odkrivanje raka na dojki

Miha Finžgar

»Pogostnost raka na maternici stagnira, povsem drugače pa je z rakom na dojki,« je dejal. »Njegova pogostnost narašča in je v nekaterih predelih Slovenije že zasedel prvo mesto med rakastimi obolenji pri ženskah. Tak razvoj rakastih obolenj pa ni značilen le za Slovenijo, temveč ga opažajo v vseh razvitih družbah.

Vzrok za to je treba pripisati dejstvu, da ženske zelo redno, vsaj v večini primerov, hodijo na ginekološke preglede, pregled dojk pa zdravniki opravljamo ponavadi šele tedaj, ko so ženske že same opazile spremembe na tem organu. Če so te spremembe sumljive, ženske pošljemo na pregled v Ljubljano. Žal pa moramo ugotavljati, da smo večkrat prepozni; predvsem zato, ker pregledi niso organizirani.

Zato sem prepričan, da je nakup aparata za zgodnje odkrivanje raka na dojki upravičen. Z njim se bo odprla zelena luč za ambulante za bolezni dojk na Gorenjskem. Mogoče v prvih letih zmogljivosti ne bodo izkoriščene, že čez nekaj let pa bomo najbrž morali misliti na širitev mreže teh ambulant oziroma centra.

VSE PRIPRAVLJENO ZA ZAČETEK DELA

Prispevki so prihajali še vse leto, posebno velik pa je bil odziv posameznikov — delavcev, intelektualcev, obrtnikov, kmetov, upokojenec, ki so prispevali denar za nakup aparata namesto nakupa vencev, ob raznih praznikih in drugih dogodkih. Tako se je do sedaj na žiro račun pri medobčinskem svetu ZSS za Gorenjsko nateklo 2.241.030 dinarjev. Najboljše so se odrezale kranjske organizacije sindikata, ki so prispevale 1.067.735 dinarjev ali 85 odstotkov planirane vsote, škofjeloški delavci so prispevali 448.080 dinarjev ali 75 odstotkov predvidene vsote, tržiški le odstotek manj, in sicer 190.050 dinarjev, jeseniški 60 odstotkov ali 290.147 dinarjev. Najslabše pa so se

Referendum v Struževem

V nedeljo, 13. marca, se bodo krajanji Struževca na referendumu odločali za krajevni samoprispevek, s katerim naj bi po srednjeročnem načrtu do leta 1980 dokončali asfaltiranje cestnega omrežja, uredili športno igrišče ter pripravili idejni načrt za rekonstrukcijo doma kulture. Krajanji naj bi prispevali v dveh letih, sem je šteto še prostovoljno delo mladine pri urejanju igrišča, 430.000 din, ostali potrebni denar, to je 220.000 din pa naj bi krila podjetja na območju krajevne skupnosti in organizacije združenega dela, kjer so Struževčani zaposleni, ter Skupščina občine Kranj.

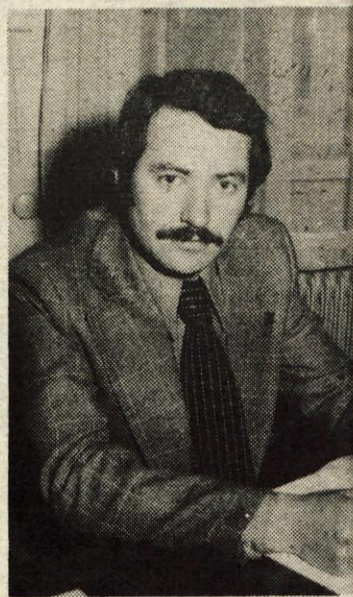
Krajevna skupnost Struževca se tokrat ne odloča prvič za samoprispevek, vendar pa prvič z referendumom. Že pred leti so s samoprispevkom uredili cesto skozi naselje, jo asfaltirali, prav tako pa so krajanji prispevali k ureditvi vodovoda. Na rešitev pa čaka še kup komunalnih problemov, ki jih ne bo mogoče rešiti s sedaj razpisanim samoprispevkom: tako nista urejeni kanalizacija in javna razsvetljava, telefonsko omrežje je prerediti, radi bi razširili sedanje trgovske prostore, uredili Savski drevored in drugo. I. M.

odrezali v Radovljici, kjer so zbrali komaj polovico planirane vsote in to 244.550 din. Prav bi bilo, da bi osnovne organizacije sindikata, ki svoje obveznosti še niso izpolnile, to naredile ob letošnjem ženskem prazniku.

»Odbor za nakup aparata si je vse te mesece prizadeval,« pravi predsednik Viktor Eržen, »da bi zbral vsa mogoča mnenja, soglasja in dovoljenja republiških in zveznih ustanov in organov za nakup. Vendar tu ni šlo gladko kot pri zbiranju denarja. Šele 14. decembra je dobil privolitev — zadnje — medresorske komisije za razdelitev uvozne opreme. Zato je decembra uvozno-izvozno podjetje Kemoservis — Fotomaterial iz Ljubljane, ki mu je odbor zaupal te posle, lahko poslalo naročilo nemški firmi Koch — Störzel. Odbor se je za tega proizvajalca odločil po nasvetu strokovnjakov Onkološkega inštituta v Ljubljani, kjer imajo z omenjenimi aparati za odkrivanje raka na dojki največ izkušenj.

Dobavni rok za te vrste aparatov je tri mesece in zato pričakujemo, da bomo lahko aprila že začeli pripravljati otvoritev obeh ambulant — v Kranju in na Jesenicah. Tako v bolnici Jesenice kot v kranjskem zdravstvenem domu imajo za namestitev aparata že pripravljen prostor. Tudi za specializacijo zdravnikov oziroma rentgenologov je poskrbljeno. Dobavitelj namreč zagotavlja brezplačno specializacijo, pomagali pa bodo tudi sodelavci ljubljanskega Onkološkega inštituta.

Cena za oba aparata bo znašala 1,65 milijona dinarjev, zraven pa je treba prišteti še pol milijona za razvojni komori in denar za uvozne stroške, tako da sedaj zbrana vsota zadošča ravno za stroške nakupa in uvoza. Nikakor pa ni dovolj denarja za zavarovanje, namestitev aparata, za opremo in ureditev prostorov. Vse stroške, ki so se pojavili ob naročilu

Viktor Eržen

in v zvezi s potekom akcije, je tako moral kriti občinski sindikalni svet, za prostore pa bosta morala poskrbeti bolnica Jesenice in Zdravstveni dom Kranj, tako da bo denar porabljen izključno za nakup aparata. Kljub temu pa bodo že letošnjo pomlad lahko prve pacientke opravile pregled brez dolge čakalne dobe, kot so jo vajene v Ljubljani.

Cez mesec ali dva bo torej akcija uspešno sklenjena. Vse priznanje gre ob tem izreči medobčinskemu svetu ZS za Gorenjsko, predvsem pa odboru za nakup aparata in njegovemu predsedniku Viktorju Erženu, ki si je od vsega začetka prizadeval, da bi akcija uspela in da bi bila čimprej sklenjena. Čeprav ni šlo vse po načrtih in »otvoritve« ne bo ob letošnjem ženskem prazniku, je akcija dosegla svoj namen: darilo ženam, četudi mesec ali dva kasneje. L. Bogataj

Saj vendar veste, kaj je osmi marec. Dan obdarovanja naših emancipirank, ko se delajo do solz ginjene ob podarjenih pušeljcih, rjuhah, kapnah, kitajskih svečnikih, darilnih bonih Živil, Špecerije, Loke ali Murke. Dan, ko z njimi večerjamo in pijemo po oštarijah in jim postrežemo z aperitivom predlanskega sindikalnega govora. Dan, ki se pozablja ob mačku v naslednjem jutru.

Ali smo res že tako na tleh? Najbrž in marsikaj že ne, za vso to fasado skoraj predpusnega norčevanja, douptovanja in namigovanja se skriva prepričanje v dober namen praznika, a tako je že, da smo vse skupaj čisto po naše sprevergli v na moč prešerni dan, ko zabavljamo vsevprek in se gremo veliki cirkus ob »babjem« prazniku.

Moja anketa je anonimna, a dovolj zgovorna. Vsi intervjuejanci so sledili odkriti misli in so jim pri tem šla usta na široko, roka v brezbržni zamah, beseda v omalovažujoči prizvok. Rekli so, kako da bodo praznovali, kaj kupili in kaj si nasploh mislijo o osmomarčevski veselosti.

Marjan, delavec, oženjen, 36 let, Kranjčan: »Kdaj pa že bo ta osmi marec? Če je pa že v torek, potem ne bom ničesar kupil, sva z družico čisto suha...«

Janez, vodilni, oženjen, 40 let, Kranjčan: »Za sam praznik jo bo kolektiv peljal na Kravec, v našem kolektivu pa bomo menda tudi nekaj dali, rože ali kaj že...«

ŽIVEL 8. MAREC

Andrej, vodilni, oženjen, 33 let, Kranjčan: »Dej no mir s tem osmim marcem, še na to mam cajt misliti!«

Jože, uslužbenec, oženjen, 30 let, Tržičan: »Upam, da bom ta prav cajt doma...«

Tako, iz odgovorov je pač razvidno, kako široko dojemljivi smo za osmi marec, kako smo sprejemljivi za vse tiste besede, ki nam jih ob osmem marcu tako široko, odprto in slikovito ponujajo vsi članki v naših časopisih. Za osmi marec smo na moč angažirani, kje in kako pa je naša stvar, pomembno je le, da osmega marca nismo pustili vnevar, da smo mu globoko in iz vsega prepričanja zvesti.

Zatorej, živel osmi marec! Vsa globočina in duhovna moč naše ga veselega praznika se bo zrcalila v neštetihih priscrčnih, odkritosrčnih osmomarčevskih klicih: »Eks velja!«